

Webinar Stichting Aanzet One, dwa, trois... vier meertaligheid!

Vragen uit de chat van 8 en 24 maart 2021

Martine van der Pluijm & Myrthe Stuit

Zijn de ouder-kind activiteiten alleen bedoeld voor laagopgeleide ouders?

Vanuit Thuis in Taal bieden we activiteiten aan aan *alle* ouders. We zorgen er hierbij voor dat de activiteiten aansluiten bij de kennis en vaardigheden van de laagst opgeleide ouders. We doen vrijwel altijd activiteiten waarbij ouders niet hoeven te lezen of te schrijven. In plaats daarvan kiezen we voor praat- en spelactiviteiten die veel interactie uitlokken en die ouders en kinderen ook in hun moedertaal kunnen uitvoeren. We doen de activiteiten steeds voor en zien dat ouders daar baat bij hebben. Vaak nemen ouders het voorbeeld van de leraar (bijvoorbeeld bepaalde vragen of gebaren) letterlijk over. Het is mooi om te zien dat ouders ook van elkaar kunnen leren. Daarom kan het heel waardevol zijn om activiteiten te doen met zowel laagopgeleide ouders die wellicht minder ervaring hebben met interactie met hun kind, als met ouders die dit meer gewend zijn.

Door de corona-maatregelen mogen er nu geen ouders meer de school in komen. Hoe kunnen we dan met ze samenwerken?

Juist in coronatijd is het van belang om contacten met ouders te behouden. We merken dat ouders meer dan ooit behoefte hebben aan contact, terwijl ze dit misschien niet uit zichzelf zullen aangeven. Op de peuterscholen waar wij werkzaam zijn wordt er ook tijdens de coronaperiode gezocht naar vaste contactmomenten met ouders. Bijvoorbeeld door wekelijkse belrondes tijdens de lockdown, om te vragen hoe het thuis gaat, wat ouders en kinderen doen thuis en om te laten weten dat er voor hen wordt klaargestaan. De ouder-kind activiteiten die normaal gesproken op school plaatsvinden, brengen we naar huis door nieuwsbrieven met laagdrempelige activiteiten te versturen. Van sommige activiteiten maken we korte filmpjes om zo ook de laagopgeleide of laaggeletterde ouders te bereiken. We brachten tasjes met materialen langs of maakten juist gebruik van materialen die in elk gezin aanwezig zijn, zodat ze altijd uitvoerbaar zijn en passen bij de routines van het gezin (bijvoorbeeld samen schoonmaken of 'wat is weg?' spelen met materialen van thuis). Met gezinnen die hier baat bij hebben doen we digitale activiteiten met ouder en kind. En nu de scholen weer open zijn, zijn er weer breng- en haalmomenten. Ondanks dat deze momenten niet zo langdurig zijn als voorheen, is er weer fysiek contact met ouders. Deze korte momenten gebruiken we om even interactie te hebben met de ouder en met ouder en kind samen, waarbij je naar ouders kunt modelen hoe je interactie met het kind kunt hebben.

Wat als ouders nooit naar ouder-kind activiteiten komen?

Wat we soms invullen bij ouders die niet komen, is dat zij niet zouden willen. Achteraf merken we vaak dat ouders eigenlijk heel graag willen, en dat alle ouders het beste teweeg willen brengen bij hun kind en bereid zijn om hun kind te ondersteunen. Maar dat sommige ouders angstig kunnen zijn en zich bijvoorbeeld zorgen maken over of zij de activiteit wel kunnen uitvoeren, of dat zij in het Nederlands moeten praten terwijl zij zich daar niet zeker bij voelen. Wanneer we merken dat ouders terughoudend zijn, doen we een paar stappen terug en investeren we in het opbouwen van een wederkerige relatie met de ouders. We proberen dan meer contactmomenten te creëren met de ouder, bijvoorbeeld de ouder wat langer spreken aan de deur, wat vaker opbellen, etc. We merken dat, door in de relatie te investeren, het vertrouwen van ouders groter wordt. Als dat vertrouwen groot genoeg is zien we ouders over de drempel komen.

Hoe kan ik alle ouders kwijt in een volle klas?

Veel leraren maken zich vooraf zorgen over de drukte die ouder-kind activiteiten met zich meebrengen in een klas van soms wel meer dan 30 kinderen. We merken dat dit erg een kwestie van uitproberen is en dat die zorgen achteraf gelukkig vaak onnodig blijken. Vaak doet maximaal zo'n driekwart van de ouders mee en gaat het best om met zo'n hoeveelheid ouders en kinderen activiteiten te doen (wat natuurlijk ook heel gezellig kan

zijn!). Leraren die het soms toch te vol vinden in de klas kiezen er soms voor om twee keer per week activiteiten te organiseren. Sommige leraren brengen structuur aan door ouders en kinderen die dezelfde moedertaal spreken in groepjes bij elkaar te zetten. Er zijn ook leraren die steeds groepjes maken van ouders en kinderen die binnenkomen en hen instructie geven. Vervolgens komen er weer ouders en kinderen binnen die een groepje vormen en instructie krijgen. Andere leraren vinden het fijner om de activiteit plenair voor te doen. Het is geen kant-en-klaar pakketje. Je kunt uitproberen wat bij jou en bij je groep past.

Wat als ouders helemaal geen Nederlands spreken?

Wanneer ouders de Nederlands taal niet spreken proberen we vooral creatief te zijn en tegelijkertijd bij de basis te blijven. Ouders en kinderen kunnen de activiteiten uitvoeren in de taal die zij samen het beste spreken. Het kan goed werken om groepjes te maken van ouders met dezelfde moedertaal. Soms komt het voor dat je als leraar de taal van het gezin spreekt, of dat er een collega of familielid is die kan ondersteunen. We gebruiken daarnaast veel handen, voeten en Google Translate. En we blijven voordoen in het Nederlands. Ouders pikken dan misschien niet alles op, maar wellicht wel iets, bijvoorbeeld non-verbale aspecten. In deze situaties blijven we de ouder hoe dan ook betrekken. We laten weten dat de ouder welkom is en dat we graag samen werken aan het taalplezier tussen ouder en kind.

Wat zijn voorbeelden van ouder-kind activiteiten die interactie uitlokken?

- Wat is weg? spelen: voorwerpen bekijken en onder een doek leggen, één voorwerp weghalen en raden welk voorwerp is verdwenen, in gesprek gaan over de voorwerpen.
- Een gesprek gaan over familie aan de hand van een foto.
- Memory spelen en in gesprek gaan over de plaatjes.
- Een rollenspel, bijvoorbeeld over ziek zijn of boodschappen doen.
- In gesprek gaan aan de hand van een praatplaat.

Hoe kun je zorgen voor een taalrijke thuissituatie wanneer er beren op de weg lijken te zijn? Denk aan sociale of psychische problemen in het gezin, ouders die veel werken, weinig tijd hebben, grote gezinnen, etc.

Ook hier kunnen aannames achter schuilgaan die niet altijd kloppen. Wanneer we weten van moeilijkheden in een gezinssituatie, zijn we snel geneigd om voor ouders in te vullen. Bijvoorbeeld dat ze geen tijd hebben of dat hun hoofd er niet naar staat. Maar ook hier geldt dat ouders naar alle mogelijkheid het beste teweeg willen brengen bij hun kind. Omdat jonge kinderen het meeste thuis leren, is een taalrijke thuissituatie echt van belang. Daarom moeten we juist bij deze ouders hun kennis en vaardigheden vergroten en hen bekend maken met de belangrijke rol die zij hebben in de taalontwikkeling van hun kind, zodat er meer interactie plaatsvindt in de thuissituatie. Wanneer je dit tijdens ouder-kind activiteiten op school met ouders oefent, kunnen zij dit meenemen naar huis en ook daar toepassen.

Is er in de aanpak Thuis in Taal een rol weggelegd voor bibliotheken?

Zeker! (Voor)scholen en bibliotheken kunnen zeker samenwerken om partnerschapsrelaties aan te gaan met (laagopgeleide) ouders ter ondersteuning van de taal en geletterdheid van hun jonge kinderen. Op 20 april wordt hier door Rijnbrink een webinar over georganiseerd. Aanmelden kan via <https://www.rijnbrink.nl/campus/programma-details/1272-webinar-gezinaanpak-beter-thuis-in-taal>